

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strălănătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sânt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru
fie-care publicare.

Sinodul archidieceșan.

Sinodul s'a terminat ieri la 1 oară după amiaza, pe cât sântem informați, resolvând toate agendele, câte le avea de rezolvat. Este un testimoniu frumos acesta, dar îl dăm sinodului bucuros, pentru că și l'a dat sinodul însuși prin activitatea sa. Ne ar fi părut și mai bine, dacă și activitatea lui era întru toate conformă dorințelor generale. Însă noi nu putem pretinde idealuri. Corporațiunile, până când vor fi compuse din oameni, tot deauna vor lăsa și câte ceva de dorit, poate, fiind că și dorințele generale tot omenesci sânt. Credem însă că progresul nu se poate disputa sinodului nostru nici în direcțiunea aceasta.

S'au făcut, după părerile noastre, oare care greșeli, cu deosebire în ce privește seminarul archidieceșan, însă sperăm, vădând interesul ce l'au dezvoltat deputații sinodului în sesiunea aceasta, că pe lângă aceea că vor fi expeditivi în lucrările lor, ca acum, vor fi și mai norocoși în nimerirea cu conclusele lor. Așa dar din bine în mai bine, și din mai bine în și mai bine, și așa mai departe.

Sesiunea a încheiat-o P. archimandrit și Vicariu archiepiscopesc Nicolae Popea cu un discurs scurt, accentuând zelul, cu care deputații au concurs la promovarea binelui bisericii noastre. Ear dep. Dr N. Pop a mulțămît presiului, va se dîcă atât Escel. Sale P. Archiepp. cât și Păr. Archimandrit pentru conducerea afacerilor sinodului.

O rectificare avem să facem cu privire la concludul, ce l'a luat sinodul la p. 7 al raportului general (veți „Tel. rom. Nr. 49). Alte îndreptări mai mărunt le vom face la sfârșitul rapoartelor despre sinod. Rectificarea, care o facem aici este după protocolul autentic. Eată-o:

Relativ la punctul 7 despre pașii întreprinși în afacerea proiectului de lege pentru scoalele medii la propunerea comisiunei:

„Sinodul iaspres plăcută sciință concludul consistoriului, cum și pașii întreprinși de Escelenția Sa Dnul Metropolit în sensul acestui conclud, regretă însă, că acești pași n'au avut rezultatul dorit și că s'a primit din partea legislațiunei un proiect atât de vătămătoriu intereselor noastre bisericesci și culturale. În fine Sinodul roagă pe Escelenția Sa, ca și pe viitoriu să continue în sensul numitului conclud, întreprindând toți pașii necesari pentru apărarea intereselor bisericii și scoalelor noastre.”

FOIȚA.

Cristian Waldo

sau

CĂILE NOROCULUI.

Roman de George Sand.

(Tradus de E. B.)

(Urmare).

„Dl Goffredi adăncit în cercetările sale de anticitate nu se ocupa tocmai direct de creșterea mea; el mă făcea însă să recapitulez din când în când studiile și mă observa apoi cu îngrijire, având toată încrederea în judecata mea, după ce s'a convins că eu nu-mi perd timpul și osteneala. La început, el voia să mă oprească de a îmbrățișa prea multe studii; vădând însă că diversele mele cunoștințe se așeau fără multă confuzie în creerii mei, el începu a visa pentru mine și împreună cu mine, tot ce visam și eu.

„El însuși făcuse călătorii, înaintea căsătoriei sale, dară totuși proiectase o nouă călătorie archeologică prin locuri încă nevizitate de dânsul.

„El nutrea proiectul acesta mai cu samă, de când făcuse o mică moștenire, ce-i permitea ași da demisia ca profesor dela universitate. El lucra de deca ani la un op, ce nu-l putea termina, fără să fie vă-

Ședința a VII-a din 1 Mai 1883.

Presidiul ordinariu.

Notariul dep. Petru Gligor.

După celebrarea cultului divin împreună cu parastas în memoria Marelui Andreiu, și a binemeritatului Emanuel Gojdu și Dimitrie Andronic, se deschide ședința la 12 oare.

Protocolul ședinței premergătoare nefiind redigiat, autenticarea se amână.

Dep. Petru Truța face interpelațiune în sensul, că unii dintre preoții din archidieceșă întrebăază în contra dispozițiunei statutului organic limba maghiară în administrațiunea funcțiunilor.

Presidiul declară a da răspuns în una din ședințele viitoare.

Dep. Parteniu Cosma din considerare, că timpul e înaintat propune încheierea ședinței deschise, fiindcă sânt obiecte de pertractat: cesțiunea edificării seminarului, contopirea fondurilor etc. propune prefacerea în o conferență, pentru discutarea uneia din amintitele cesțiuni. — Se primesce.

Ședința viitoare se anunță mâne la 9 oare, la ordinea zilei continuarea rapoartelor.

Ședința a VIII-a din 2 Mai 1883.

Presidiul ordinar.

Notariul Romul de Crainic cetesce protocolul din șed. VI, care se autentică.

Notariul Petru Gligor cetesce protocolul din șed. VII, care se autentică.

Din partea președintelui se prezentează: petițiunea dlui Atanasie Oniț pentru un ajutor anual de 150 fl. — se transpune comisiunei petiționare.

Dep. Nicolae Lazar constatând urgența dotării preoților, propune: Sinodul convins de starea miseră a preoților însărcinează pe Consistoriu, sau dacă află cu cale o comisiune din sinod, care să facă un statut pentru dotarea preoților până în 1 Noevre, ear până în 1 Ianuarie să se împartă la deputați spre studiere. Pentru scopul acesta recomandă propunătorul să se ia în considerare a) ajutorul de stat, b) Fondul de 30,000 c) Tacsele de cununați d) Jumătate din escedențele din toți anii. e) Alte dări ușoare asupra poporului. Statutul de dotare să fie obiect de desbatere la sesiunea viitoare. Se transpune comisiunei bisericesci.

Urmează la ordinea zilei continuarea raportului comisiunei financiare.

„dūt litoralul Africeii și unele insule din Grecia. Trebuie să și spun că el lucra anevoe și încet, din lipsa unui stil limpede și poate și din lipsa unei clarități a spiritului în lămurirea deducțiilor sale ingenioase. El era un geniu fără talent.

„El a fost mulțămît cu maniera, cum am redigat eu unele pagini din lucrarea sa și el se hotări a mă lua cu sine, ca să mă pun în stare, ai scrie, după reîntorcere. Eu mai că-mi perdusem mintea de bucurie, auzind hotărârea aceasta; bucuria mea însă se schimbă în tristeță, că am să las singură pe maica mea adoptivă, pe adorabila femeie, care nu trăia, decât pentru noi. Eu m'am rugat, să mă lase cu dânsa.

„Ea fu recunoscătoare și află un mijloc a ne mulțămî pe tustrei, oferind a veni împreună cu noi și propunerea aceasta fu primită cu entusiasm. Pregătirile de călătorie se făcură ca pentru o festivitate. Vai! Toate ne surideau! Sofia avea obiceiul a face preumblări lungi. La țeară ea ne urma pretutindenea. Activă, curagioasă, entusiasmata cum era, ea nu ne a fost nici când o pedecă. Uneori, când ne simțeam osteniți și fără voie, ea ne îndulcea și ne încanta cu veselia sau cu energia caracterului său. Ea era încă tineră și puternică, deși urită, dară uriciunea dispăru pe lângă surisul ei ângeresc, blând și dulce. Soțul ei o iubea cu entusiasm, și dânsa ținea pe Silvio Goffredi, cel puțin de un semi-țeu, deși el era slab, cu spinarea cam prea de timpuriu

încovoiată și în gândurile sale distras peste toată închipuirea. Ce inimă curată și generoasă era în trupul acela fraged și sub esteriorul acela nehotărît și sficios! Desinteresarea sa era de minune. Lucrarea, căreia jertfise profesura și obiceiurile sale, dovedea aceasta. El scia bine, că atari opuri costează mai mult decât îți aduc, și în Italia mai cu seamă, dară el nu cugeta ași mări averea prin opul său; acesta era gloria sa, scopul și visul vieței sale întregi.

„Sêrmăna maică era cea mai nerăbdătoare a pleca. Ea simțea o încredere absolută în providență. Noi ne-am hotărît a cerceta mai ântâiu insulele Archipelagului.

„Permite-mi a trece repede peste ceea ce urmează; amintirea evenimentelor aceste îmi sfășie inima. După ce trecusem o parte a Apeninilor, sêrmanul meu părinte se lovî de o stâncă și se rani ușor la un picior. Neconsiderând rugările noastre, el a negles rana și a mers încă vre-o câte-va zile. Era o căldură ne mai pomenită. Precând sosirăm la țermul Mării Adriatice, unde aveam a ne imbarca, el a fost nevoit să odichnească vre-o câteva zile, și noi am chemat un chirurg, să-i caute rana. Cum ne înspăimântarăm, auzind că cangrena este constatată! Eram într'un sat, departe de tot ajutorul inteligent. Chirurgul acela dela țeară, care semăna unui bărbier, voia să-i taie cu toată linișcea piciorul.

Referitoriu la litera D. e) „în ce mod se prezentă rațiociniul pe anul 1882 față de bugetul votat pe același an arată tabela acclusă sub D.” comisiunea propune: să rămână în suspens până la raportul despre rațiocinii, fiindcă stă în legătură. — Se primesce.

Partea II, despre afacerile esactorale, se ia spre sciință.

Cu privire la numărul de rațiocinii neașternute, consistoriul raportează că cauza e a) neglijența unor officii protopresbiterale, b) personalul necorespunzător însărcinat cu afacerile esactorale.

Comisiunea propune: „Sinodul ia cu regret act că unele officii protopresbiterale nu au satisfăcut datorițelor lor și însărcinează pe consistoriu a constrînge pe protopresbiterii la împlinirea officiiului cu conscientiositate. Protopresbiterii să meargă prin comune, și cu ori ce ocaziune să arete însemnătatea rațiociniilor nizuind a popularisa acest sistem nou.”

Față cu litera b). Comisiunea propune: „Sinodul îndrumă pe Consistoriu să aplice puterile sale de lucru astfel, încât să se poată îndeplini toate bine, regulat și la timpul său.”

Dep. Eugen Brote e de părere, că comisiunei a mers prea departe dând instrucțiuni de aici. Consistoriul își va sci face datoria și propune, să se ia partea II din raportul consistoriului numai spre stiință.

Dep. Vasile Roșescu accentuează că cauza neașternerii rațiociniilor este, că episcopii nostri de prin comune în cele mai multe casuri nu scie scrie și facerea rațiociniilor rămâne numai asupra preoților, de multe ori se întemplă că aceștia încă nu le fac. Din motivul acesta dorește, că în propunere să se însărcineze Consistoriul a constrînge nunumai pe protopopi, ci și pe preoți, a și îndeplini officiiul lor.

Dep. Ioan Raț constată că unele rațiocinii le-a trâmîs la Ven. Consistoriu, fără a se fi făcut amintire în raport despre ele; ear mai multe n'a putut face și nu poate pentru că sânt comune, cari n'au nimic.

Dep. Dr. Nicolau Pop susține părerea dep. Brote și propune că pentru generalizarea noului sistem să se folosească și întrunirile de învățatori, punându-se sistemul acesta nou de rațiocinii ca obiect de instrucție.

Dep. Parteniu Cosma cunoasce casuri, că preoții nu vreau să facă rațiociniile, pentru că de le ar

face ar lucra ei înșiși contra interesului lor, având, și ei mai toată averea computată în averea bisericeii. De aceea e de părere ca protopresbiterii să facă mai des vizitațiuni canonice și ei înșiși să facă rațiociniile.

Dep. Demetriu Comșa accentuează, că s'au comis nebăgări de samă și în instrucția esmisă de consistoriu pe de o parte, pe de altă parte sunt cauza protopresbiterii și preoții. Instrucția consistoriului a fost prea scurtă, termenii nepricepuți și a cuprins puține exemple; preste tot a fost astfel compusă, încât chiar și pentru un specialist era lucru greu de priceput. Din acest motiv doresce, ca consistoriul să întocmească o nouă instrucție cu mai multe note espicătoare detaiate și într'un limbaj mai simplu. — În ce privește pe protopresbiterii deputatul afirmă, că au vădut multe rațiocinii făcute, în cari erau greșeli și în aditie. De aici deduce, că protopresbiterii nici nu le citesc, ci numai se iscălesc. De aceea crede deputatul, că protopresbiterii să fie mai scrupuloși, să îndrepteze erorile, apoi să se iscălească și să caute a da instrucțiuni în cauza aceasta cu toate ocaziunile. Pe viitor nu se vor mai ivi atâtea erori, de oare ce acum se propune acest obiect și în institutul nostru.

Dep. Bran de Lemenyi aderează cu părerea dep. Cosma și crede, că în cele mai multe casuri cauza e renitența preoților; propune deci în astfel de casuri să se ceară ajutorul oficiilor administrative.

Dep. Eugen Brote constată, că în ce privește protopresbiteratul Hațegului poate, că s'a fi comis vre-o greșală; nu e sigur. E greșită însă părerea dep. Raț, că acolo unde comunele n'au nimica se nu se aștearnă rațiocinii, pentru că nu sunt comune de acelea, care se n'aibă nimic. Tocmai prin nefacerea de rațiocinii — constată densusul — că s'arăcia devine tot mai mare. — Consistoriul și-a împlinit datorința față cu protopresbiterii. Mulți dintre aceștia au fost consicii de oficiul lor; au ținut conferențe preoțesci în cauza aceasta, au delegat câte 3 preoți prin comune, ca să facă rațiociniile; ba sunt protopresbiterii, care înșiși au făcut rațiociniile, prin urmare nu trebuie aruncată vina numai asupra protopresbiterilor. — Față cu cele ce le-a dîs dep. Comșa, cu privire la instrucția consistoriului, observă că nebăgări de seamă se întemplă ori și unde, unde sunt oameni, că părerile sunt diferite și că instrucția se poate completa. După părerea sa instrucția e destul de practică, s'a redus numai la cifre și s'a adus câte un exemplu, să se vadă cum se fac rațiociniile. Își susține părerea, să se ia simplu la cunoștință raportul consistoriului.

După ce raportorul, Anania Trombitaș susține propunerea comisiunii, se pune la vot.

Se primesce partea dintâiu din propunerea comisiunii.

Partea III referitoare la raportul consistoriului în privința contopirii unor fonduri și în privința unor acte fundamentale și

Partea IV, cu privire la partea V. despre casele cumpărate de consistoriu, Comisiunea propune să se ia spre știință; ear dep. Diamandi Manole, cere prezentarea actelor, documentelor, din care să se vadă că cumpărarea caselor nu e în detrimentul averii archidiecezane. Părerea densusului este că sinodul să fie un palat de cristal, în care să se vadă toate până la cel mai neînsemnat lucru.

Această propunere o află de prisos deputații: Eugen Brote, Sabin Piso, N. Cristea, de oare-ce actele stau la dispozițiunea ori cărui deputat și cine

L'ar fi scăpat sau ucis prin aceasta? În perplexitatea noastră oribilă, nu sciam ce să facem. Tatăl meu ceru cu curagiu eroic amputația, și pretindea a ocoli lumea cu un picior de lemn. Noi n'am cutezat a-l încrede scalpelului unui măcelar.

Eu m'am hotărît a fugi la Veneția, cale de cincideci de miluri. Am luat un cal, care devenise până seara schiop, am cumpărat în grabă altul și mi-am continuat fuga. Am sosit în Veneția mai mort. M'am dus la unul din cei mai de frunte bărbați de artă; l'am înduplecat a veni cu mine, oferindu-i tot ce avea Sofia. Am luat o luntre și am descins de a lungul țermului. Noi am sosit cu o răpeșime, ce mă umplu de speranță și de bucurie. Vai! domnule de ași trăi o mie de ani, amintirea dîlei aceste înfricoșate, mi-ar fi, cred tocmai așa de amară ca astăzi! Pe Silvio Goffredi l'am găsit mort și pe Sofia Goffredi alienată!

— Sêrmene băete! dîse dl Goeffle vădend un torent de lacrimi isvorind din ochii lui Cristiano.

— Ah! dîse acesta, stergend-și repede lacrimile, ar fi să nu te lași să te surprindă astfel de emoțiuni; ele sînt dovadă, că le prea alungi din cuget și se răsună deodată, reluându-și drepturile.

(Va urma.)

are vre-o nedumerire se poate convinge din acte, dacă este întemeiată nedumerirea; ear dep. Parteniu Cosma spriginesce propunerea lui D. Manole.

Sinodul decide: Cu privire la partea V. comisiunea se însărcinează a o studia în detaliu a căuta actele și a veni cu o nouă referadă detaiată.

Partea VI referitoare la rațiociniul tipografiei archidiecezane și la raportul fiscalului consistorial se ia spre știință.

La ordinea dîlei urmează raportul comisiunii în privința fondurilor.

Comisiunea propune și sinodul decide: inventarele așternute de consistoriu în privința fondurilor se iau spre știință.

Cu privire la fondul rudolfin comisiunea constată o diferență între inventar și starea pozitivă.

Se începe o discuțiune mai lungă, la care iau parte dep. Elie Măcelariu, Petru Truța, și Diamandi Manole.

La propunerea dep. D. Manole cestiunea se ia dela ordinea dîlei și se însărcinează comisiunea a veni în altă ședință cu o referadă mai clară în privința acestui obiect.

Se cetesc rațiociniile și budgetul.

Sinodul dă îndemnisare consistoriului pentru supererogatele făcute și abaterile dela budget le aproabă.

Cu privire la fundațiunea ciriachiană dep. Parteniu Cosma susține că e averea bisericeii parohiale și propune să se dea acesteia ca să și-o administreze.

Dep. Eugen Brote espune pe scurt istoricul fondului: o femeie văduvă a dăruit 1000 fl. bisericeii parohiale. Banii au trecut în administrațiunea statului și s'au încorporat la fondul de 30,000. Biserica din loc a luat până la anul 1860, câte 60 fl. interese. Dela 1860 s'a sistat darea de 60 fl. anuali. Mai târziu au trecut fondurile în administrațiunea consistoriului rămânend fundațiunea ciriachiană încorporată tot la fondul de 30,000. Acum vine biserica fără nici un act să și valideze dreptul de proprietate. Ne avend biserica acte la mână propune, să se ia simplu spre știință.

Dep. Zaharia Boiu constată, că se află în protocolul bisericeii din 48/49 urme despre 60 fl. cari îi primea biserica dela stat. Ce i drept biserica n'are nici testamentul în original, nici în copie. Comitetul parohial a scris la toate arhivele statului fără vre o rezultat. Cum că fundațiunea e proprietatea bisericeii se vede din impregiurarea că biserica a căpătat până la 1860 dela stat 60 fl. Dacă venitul e al bisericeii și capitalul trebuie să fie al ei. Susține propunerea dep. Cosma.

Dep. Diamandi Manole observă că aici e vorba de principiu constituțional. Precum bisericeii nu i-a plăcut să i administreze statul fondurile sale, pentru că aceasta e contra constituționalismului adevărat, tot astfel să nu-i placă nici Consistoriului să administreze fondul, care i se cuvine bisericeii. — Susține propunerea dep. Cosma.

Presidiul observă să nu se grăbească cu cestiunea aceasta. Să i se dea timp consistoriului să caute actele ca să se convingă, cum stă lucrul cu fundațiunea ciriachiană, la anul viitor să vină la sinod cu un raport detaiat.

Se primesce.

Punctul referitoriu la fondul mogaiian rămâne în suspenso.

Urmează la ordinea dîlei cererea comunei bisericesci Felța de 27 familii să i se scadă procentele dela 8% la 6% — se aproabă pentru timpul dela 24 Aprilie 1883 — 24 Aprilie 1884. Din partea comisiunii s'a propus și amortisațiunea capitalului, care însă nu s'a primit.

Raportul despre starea proceselor averii archidiecezane — comisiunea propune: să se ia spre știință.

Dep. Parteniu Cosma observă, că sinodului n'are să i se ascearnă raportul fiscalului, ci numai cuprinsul lui pe scurt.

Se începe o discuțiune îndelungată în urma căreia se decide: Sinodul primesce propunerea comisiunii.

Ședința se încheie la 2 oare, ședința viitoare se anunță pe ziua următoare la 9 oare.

Revista politică.

Sibiu, în 6 Mai

„Katzenjammer vor dem Rausch“, aceste ar fi cuvintele, cu care s'ar caracteriza mai bine întreprinderea nesocotită a „repatriării“ bietoșilor Ciangăi din Bucovina. Bieții oameni n'au avut nici timpul, ca să se îmbete de bunățțile patriei, în care s'au întors și iau și lovit durerile lipselor de tot felul. Tot așa și „repatriatorii“ nici nu și-au început opera cum se cade și au și avut ocaziunea, să vadă cu ochii lor fiascul ce l'au făcut. Dar să nu vorbim noi, ci spre și mai buna ilustrare

a deplorablei situațiuni a „repatriatilor“ reproducem în estras, ceea ce aflăm în diare scutite de orice bănuială, că nu ved cu ochi buni aducerea Ciangăilor în țeară. „P. Ll.“ de eri scrie că în congregațiunea comitatului Torontalului s'a desbătut raportul vice-comitetului Tallian despre situațiunea Ciangăilor. Scirile, cari cauzează nelinisce sau a devenit — după cum se serie diariului „Nemzet“ — durere în cea mai mare parte a emigraților; abea a treia parte sînt harnici de lucru; numărul văduvelor nehnice de lucru se suie la sută, plata e foarte mică, un lucrător nu câștigă decât 43 cr. pe zi, mijloacele de traiu sînt foarte scumpe; tot câștigul abia ajunge pentru pâine, de alte mîncări nutritoare imigrații sînt lipsiți cu totul; multe familii au fost silite ași zălogi hainele numai, ca să poată trăi, colibi pline de tină și apă sînt locuințele lor și n'au lemne de încălzit. Litania de meserii merge mai departe și se termină cu un apel la dietă, ca să vină statul într'ajutor, ca și când statul n'ar avè alte de îndeplinit, n'ar avè de spriginit locuitori, cari s'au jertfit și se jertfesc pentru patrie de sute de ani, ci numai să ajute idei scrintite, cum a fost și colonizarea cu Ciangăi.

Principele Munte negrului în călătoria către Mocsva petrece în Viena, unde se bucură de o primire splendidă la curte.

Între Englitera și Francia s'a pornit un resboiu cu canaluri. Englitera vădend că nu poate mîntui canalul Suez de francezi are de gând să sape alt canal. Francezii aflând de intențiunea euglezească se pregătesc să sape ei al doilea canal. Cine va învinge? Până una alta așa dară de o alianță a puterilor apusene nu poate fi vorba. Petrecerea lui Wadington, fost prim-ministru în Francia, la Berlin și conferențele cu Bismarck, întăresc presupunerea aceasta.

Alegerile în România au eșit mai toate în favorul guvernului.

Desbaterea specială asupra proiectului de lege pentru scoalele secundare.

(Urmare.)

§-ul 50 (după numărarea cea nouă §-ul 51) sună astfel: „Dispozițiunile atinse în paragrafi precedentii au valoare și pentru scoalele medii susținute de municipii, de comune, de societăți și de singuratici cu următoarele abateri:

1. În privința închiderei provisorice sau definitive a institutului dispune ministru de culte și instrucțiune publică.

2. În privința administrațiunii respective întrebunțării averii scoalelor secundare susținute de municipii și de comune dispune, în urma ascultării autorității respective de administrațiune pe lângă observarea eventualelor raporturi de drept, ministrul de culte și instrucțiune publică în confelegere cu ministrul de interne.

3. La instituturile susținute de societăți dispune în privința administrării averii în cazul unei închideri provisorice societatea; aceasta însă e îndatorată ași înainta concludul luat în această privință ministrului de culte și instrucțiune publică spre întărire. Ministrul are dreptul, a lua toate măsurile, pe cari le va afla de lipsă pentru controlarea administrării.

La cazul închiderei definitive a unui astfel de institut, societatea urmează în privința administrării averii institutului în sensul statutelor sale întărite, avend ași câștiga pentru o atare dispozițiune aprobarea ministrului de culte și instrucțiune publică.

Până la aprobarea ministerială urmează ministrul în privința administrării averii conform dispozițiunii cuprinse în punctul de mai sus.

4. În privința administrării respective întrebunțării averii institutelor susținute de privați, dreptul de dispozițiune compete susținătorilor; în cas, când la astfel de instituturi se află și fundațiuni, e a se câștiga și aprobarea ministrului pentru fie-care dispozițiune. Ministrul are să se acomodeze în cazul acesta dispozițiunilor cuprinse în punctul 3.

Carol Wolff: Onorată casă! Am unele observări la punctul 3 și 4 din §-ful acesta. Punctul 3 sună. (Vorbitoriul cetesc punctul 3, veți mai sus.)

Onorată casă! E știut că fie care societate înainte de a se forma, e datoare ași înainta statutele ministerului spre întărire. Se scie și aceea că ministrul nu întăresce statutele unei societăți, dacă acele nu au luat măsurile de lipsă referitoare la întrebunțarea averii societății la cazul de disolvarea al societății sau la cas, când nu și poate ajunge scopul ce-l urmăresce. Nu înțeleg deci, pentru ce să se mai reaceară aprobarea din partea ministrului de culte și instrucțiune publică a concludelor luate de societate în sensul statutelor odată întărite. Aceasta e un

tutorat superfluu și o limitare și vătămăre a dreptului de proprietate și în legătură cu aceasta a dreptului de dispozițiune al societății.

Mai departe dispune din punctul 4 următoarele: (Vorbitorul cetesce punctul 4, vezi mai sus.)

Punctul acesta nu trage linia limitrofă, între marginile căreia ar fi permis privatului a dispune independent în privința fundațiilor dela institutul său, și nu arată, cari sînt fundațiile, asupra cărora privatul poate dispune numai pe lângă aprobarea ministrului. Punctul acesta e astfel formulat, încât privatul, dacă ar exista la institutul său o fundațiune cât de mică, își perde dreptul de dispozițiune asupra averii sale proprie, ear ministrul de instrucțiune are voie a se amesteca în administrarea și întrebuițarea aceleia. Eu nu cred, onorată casă! că aceasta ar fi intențiunea cea adevărată a paragrafului. O astfel de dispozițiune ar nimici dreptul de proprietate privată. Numai în state despotice e usuat principiul, că despotul e proprietariul suprem al averii tuturor supușilor săi.

Conform §-ului acestuia ministrul de culte și instrucțiune publică ar fi în Ungaria supremul proprietariu al averii acelor persoane private, cari sînt atât de nenorocite, de își întrebuițează averea spre înființarea de institute de învățămînt.

Nu e corectă nici dispozițiunea, că privații pot dispune cu aprobarea ministrului și asupra fundațiilor, căci referitoriu la fundațiune e normativă voința fondatorului. Ministrul are numai a priveghia, ca să rămână intacte drepturile fondului.

Recomand deci on. case următoarele modifițiuni.

În locul punctului 3 și 4 e a se pune:

La institutele susținute de societăți dispune societatea în privința administrării averii la cas, când s'ar decreta închiderea lor provisorică.

Dacă se va decreta închiderea definitivă a acestor institute are a dispune în privința administrării averii conform statutelor întărite.

4. În privința administrării, resp. întrebuițării averii institutelor susținute de privați „dispun privații pe lângă respectarea drepturilor, ce compet altora în privința eventualelor fundațiuni aflătoare la astfel de institute.“

Adolf Zay susține, că alinea 2 a §-ului acestuia, dacă nu se modifică unele expresiuni, dispune tocmai contrariul dela aceea, ce există ađi în Ungaria ca drept, ceea ce sigur nu va altera nici domnul ministru. Alinea a 2-a a acestui §. se formuleze deci în următorul mod: 2, Asupra administrării respective întrebuițării averii scoalelor secundare susținute de municipii sau de comune decide în sensul art. de lege 18 din anul 1870 iurisdicțiunea sau comuna cu dreptul de proprietate.“

Alesandru Körössy: Onorată casă! Nu primesc unul din amendamentele propuse. Deja la §§-ii precedenți am tras la îndoială cunoștințele colegului meu Wolff în privința dreptului penal; fiind că, precum se vede nu prea e îndemânatec în principiile dreptului penal. Acum vîd că dînsul nu e în clar nici în privința principiilor din dreptul civil. Anumit în punctele combătute de dînsul nu se poate vătămă nici dreptul societăților, nici a privaților. De ce? Fiind că e legat de condițiuni. Ministrul se poate amesteca numai, după- ce s'a decretat închiderea scoalei; în cazul acesta nu se mai poate întrebuița averea privată spre scopul, pentru care a fost închisă scoala. Din motivul acesta trebuie să se susțină amestecul și supravegherea ministrului. În asemenea mod se amestecă ministrul în privința averii institutelor susținute de privați numai la cas, când la avere se află și fundațiuni. Trebuie a se concede deci din punct de vedere al intereselor comune ministrului oare-care influință pentru de a se pute informa despre cele, ce se întîmplă cu fundațiile. Primesc deci textul original. (Aprobare).

La votare se primesc paragraful 50.—51) neschimbat și se resping amendamentele propuse de deputații C. Wolff și Adolf Zay.

§-ul 52 se primesc neschimbat, respingîndu-se modifițațiunea stilară propusă de Stefan Ielenik Almassy.

§-ul 53 sună astfel: Dacă una din scoalele secundare publice, cari nu stau sub dispozițiunea și nemijlocita conducere a ministrului de instrucțiune, nu corespunde preste tot cererîntelor legii prezente, ministrul e îndreptățit ai detrage după trei admonițiuni îndreptate în intervale de câte cel puțin o jumătate de an respectivei autorități dreptul publicității.

Astfel de admonări, cari s'ar arăta eventual de lipsă în privința statului profesoral a corpului didactic sau a edificiilor existente al unui institut de învățămînt, își pot lua începutul numai după doi ani dela sancțiunea legii prezente.

Institutele căror-a s'a detras dreptul publicității nu pot estrada testimonii valide și nu pot ține esamene de maturitate.

Adolf Zay propune la paragraful acesta următorul aditament:

„Institutele confesionale, căror-a s'a detras dreptul de publicitate, își conservă totuși poziția confesională de drept și mai departe.“

Se roagă mai departe a se șterge din alinea 2 cuvintele goale „a edificiilor existente.“

Albert Berzeviczy propune următorul aditament: „Scoala confesională, căreia s'a detras dreptul de publicitate devine scoală confesională privată și ca atare cade sub dispozițiunile cuprinse în secțiunea a III-a.“

Se primesc paragraful neschimbat; Zay și Berzeviczy își retrag aditamentele.

§-ii 54—59 cuprind dispozițiunile referitoare la institutele private; se primesc fără modificări.

§-ul 60 sună astfel: „Pentru califițațiunea profesorilor dela scoalele secundare organizează ministrul de culte și instrucțiune publică la Universitățile ungare câte-o comisiune esaminătoare. Membrii acestei comisiuni sînt acei profesori dela scoalele mai inalte, cari se ocupă cu predarea și cultivarea specială a obiectelor de esaminare. Afară de aceștia mai poate denumi ministrul după singuraticile grupe speciale încă și astfel de membri, cari, deși nu sînt profesori, totuși se ocupă în mod special cu studiile respective.“

Coloman Csiky propune că și profesorii dela scoalele secundare pot fi membri în comisiunea esaminătoare.

Albert Kiss propune: confesiunile sînt îndreptățite ași pregăti și califica ele înșile puterile lor didactice, precum a fost provăduț în proiectul mai recent.

Blasius Orban spriginesce propunerea dep. Kiss în considerarea sumptuosității călătoriei la Budapesta și Cluj și a necesității, de a rămâne intactă autonomia protestanților.

Asupra propunerilor acestor-a și a §-ului se începe o discuțiune mai lungă. Pentru propunerea dep. Kiss vorbesce într-o vorbire mai lungă dep. Otto Hermann, polemizînd cu dep. sasi.

Dep. **Adolf Zay** desaproabă întreagă secțiunea IV., care tractează despre califițațiunea profesorilor. Dispozițiunile cuprinse în secțiunea aceasta sînt în contradicere cu autonomia și continuitatea de drept a confesiunilor, căci le răpesc confesiunilor dreptul, care l'au exercitat până acum în mod corect în sensul legilor fundamentale de stat, dreptul de ași pregăti și califica înșile pe profesorii proprii.

Ministrul de instrucțiune publică **Trefort** recomandă paragraful după textul din proiect. Statului se rezervă prin dispozițiunile acestea numai atâtea garanții, că oare posede candidatul de profesură califițațiunea recerută și se statoresc condițiunile califițațiunei.

Paragraful se primesc cu amendamentul dep. Csiky. §-ul 61 sună: „Califițațiunea de profesor pentru scoalele secundare o obține acela, care dovedesce:

1. că a făcut întreg cursul din gimnasiu resp. din scoala reală cu succes bun și a depus esamenul de maturitate. Acela, care a absolvat scoala reală, e datoriu a dovedi cel puțin atâtea cunoștințe din limba latină, câte se recer pentru priceperea unui text latin ușor.

2. că, după absolvarea scoalei medie a studiat în decurs de patru ani la o universitate, la o scoală înaltă tehnică sau la o altă scoală înaltă obiectele aparținătoare specialității sale, și afară de aceasta, că a studiat: a) limba și literatura maghiară; b) pedagogia (sciința despre educațiune și instrucțiune) și istoria pedagogiei; c) din obiectele proprii filosofice ce l'puțin logica, psihologia și istoria filosofiei.

Pentru individul, care a studiat în decurs de un an unele din obiectele obligate la o scoală înaltă întocmită altcum, e de ajuns, dacă dovedesce prin un testimoniu dela scoala respectivă, că a făcut trienul. Acela, care voesce a obține califițațiune în filosofie, sau în limba maghiară, germană sau franceză și în literatură sau istorie, trebuie să dovedească, că a studiat în decursul studiului său și literatura greacă și romană. Respectivul poate petrece din patru ani de studiu un an la universitate străină;

3. că după absolvarea studiului universitar a petrecut cel puțin un an sau în mod practic cu instrucțiunea la o scoală secundară, sau spre continuarea studiilor sale la o universitate străină sau din patrie. Într-aceea e neapărat de lipsă să documenteze, că în unul din cei cinci ani a făcut pracsă ca educator sau profesor;

4) că a depus esamenul resp. esamenele de califițațiune prescrie în §§-ii urmatori înainte comisiunei esaminătoare, îndreptățite cu succes bun. Esamenul de califițațiune cel puțin partea din urmă a aceluia se poate dispune numai după un an dela terminarea studiului universitar.“

Coloman Thaly propune la p. a) următorul aditament: „cu deosebită considerare la istoria culturai națiunei maghiare.“

Ministrul **Trefort** n'are nimic contra modifițațiunei.

§-ul se primesc pe lângă aditamentul deput. Thaly. §-ul 62 sună: „La esamenul de califițațiune se pot admite pe basa părerei comisiunei esaminătoare și astfel de indiviđi, cari n'au absolvat cursul universitar prescriș în paragrafi de sus, au documentat însă în lucrările lor literare o pregătire specială și cultură generală și că s'au ocupat în mod practic cu instrucțiunea sau că au fost aplicați ca profesori pe timpul, când a intrat în vigoare legea prezentă.“

Se primesc fără observări.

§-ul 63 sună astfel: „Esamenele sînt scripturice și verbale și se estind asupra:

1. astorfel de obiecte, a căror cunoștință se recere în interesul culturai generale și cu privire la chemarea de profesor dela fie-care candidat, care doresce a fi califițat pentru ori care specialitate, în sensul dispozițiunilor de mai sus.

2. cunoștințelor, cari se recer pentru acele specialități, pentru cari voesce candidatul a fi califițat;

3. asupra metodei și exercițiului instrucțiunei în specialități respective. De asemenea trebuie să dovedească candidatul, întru cât pricepe limba maghiară ca limbă de propunere și întru cât o poate manua cu respect la gramatică și la literatură. Resultatul se înseamnă în diplomă“

Coloman Thaly propune la alinea 3 a se schimba cuvîntul „manua“ în cuvîntul „pricepe“.

Dep. **Adolf Zay:** Precum e formulat §-ul de față s'ar pute ușor întempla să fie rău înțeles și interpretat. S'ar pute pretinde, că fie-care candidat să documenteze o desteritate în privința limbei maghiare, ca limbă de propunere, astfel și acei candidați, cari la scoalele secundare nemaghiare nu propun limba și literatura maghiară ci d. e. fizica, matematică sau limbile clasice. Aceasta ar fi o crudișme nemotivată, o jignire grea a intereselor culturale naționale.

Dicerea a doua din alinea 3-a acestui § se se modifice în următorul mod:

„Acei candidați, cari vor a fi califițați pentru scoalele medii cu limba de propunere preste tot maghiară, sau pentru propunerea limbei și literaturai maghiare în scoalele secundare nemaghiare, au a dovedi, că pricep limba maghiară ca limbă de propunere atît în partea ei gramaticală, cât și literară, și că o știu și manua.“

Consiliariul ministerial **Carol Szász** observă față cu Zay, că acesta n'a priceput §-ul, acesta pretinde dela candidat, să dovedească prin esamenul de califițațiune, întru cât pricepe el limba și literatura.

Paragraful se primesc pe lângă aditamentul dep. Thaly.

§-ul 64 sună astfel: „Esamenul de califițațiune se poate împărți în mai multe părți în urma unor ordinațiuni. De aceea se poate depune cu mai multe ocațiuni. Astfel de candidați, cari au fost la o universitate străină în timpul când s'a depus partea primă a esamenului de califițațiune, pot depune întreg esamenul de califițațiune, de odată. Esamelele de califițațiune se țin în tot anul la timpul prefipt mai nainte prin ordinațiuni.“

Să primesc fără schimbări.

§-ul 65 sună: „Cunoștințele necesare pentru fie-care specialitate obligatoare din obiectele următoare în măsura însemnată aici:

1) Din limba maghiară și din literatura maghiară (Cunoștința limbei maghiare și stilistica). Privire asupra desvoltării literaturai maghiare și cunoștința opurilor mai principale ale scriitorilor mai însemnați;

2) Liniamente fundamentale din filosofie, pregătire temeinică din pedagogie, cunoștințe din istoria mai nouă a pedagogiei.“

Coloman Thaly propune la punctul 1 aditamentul următor: „și a istoriei culturale a națiunei maghiare.“

Paragraful se primesc cu modifițațiunea aceasta.

§§-ii 66—68 se primesc fără observări.

§-ul 69 sună astfel: „Ministrul decide din cas în cas în urma ascultării uneia din comisiunile esaminătoare din patrie întru cât e validă diploma de profesor căștigată în străinătate; la tot cazul se pretinde însă, că respectivul să documenteze pe de o parte pregătirea circumscrisă în §-ii de mai sus de altă parte să documenteze că posede testimoniu din obiectele obligate ale esamenului de califițațiune dela universitatea din patrie.“

Paragraful se primesc cu modifițarea propusă de ministru președinte „**Coloman Tisza**“ în loc de cuvintele: „în străinătate“ să se pună; „la universități nemaghiare“.

Apostolul Mărgărit.

„Journal d' Athènes“ primesce din Salonic scirea, că Apostolul Mărgărit e pus în temniță. Haîna dare de seamă a organului grecesc e următoarea:

„Faimosul Apostol Mărgărit, care și-a câștigat o tristă notorietate *speculând românismul*, a fost adus în lanțuri, din Monastir (Bitolia) și a fost internat imediat în închisoarea guvernului. Cuvântul esact, pentru care acest *renegat al elenismului* a fost arestat și întemnițat nu se scie încă. Se dice cu toate acestea că el însuși ar fi provocat arestarea și întemnițarea sa, pentru a amăgi cu mai multă dibăcie încă pe acei Români cari, din Bucuresci, visează la romanizarea *Greco-românilor* (?) din Macedonia și pentru a obține alte sume de bani. Se adaugă asemenea că se așteaptă trimiterea a sume mari din Bucuresci, cari vor servi să *cumpere autoritățile otomane*, pentru ca ele să elibereze pe acest cavalier de industrie.

Aflu asemenea din scrisori, primite din Bitolia, că acest îndrăzneț speculator călătoria prin satele locuite de *Greco-români*, le povestea sătenilor izbânzile Românilor dela Plevna și-i invita de a alege câte un băiat din fie-ce sat și de a-l trimite la scoala militară din Bucuresci. Terminându-și studiile, acești tineri vor pute să se întoarcă în satele lor, unde se vor pune în capul concetățenilor pentru a-i conduce în războiu în contra *Turcilor* (?) cu scopul de a uni Macedonia cu România. (?) Dacă aceste informații sunt esacte, nu mai e îndoială că faimosul emisar, în loc de a fi stricacios elenismului, e și mai stricacios Românilor, a căror bună credință o exploatează prin asemenea insanități.

Esperia de *Greco-român* e atât de improprie ca și afirmarea că iedul e fiul zimbrului. Nu există Greco-român, precum nu există Greco-spaniol sau Greco-englez. Români din triumful tracic sunt tot atât de Români și tot așa de puțin Greci, ca cei din Maramureș de ex. E o viclenie comună a numi pe un popor, radical deosebit de cel grecesc, ba Grec vlahofon, ba Greco-român, ba câte toate. Ca și când cercetările unui Miklosich, Tomaschek, Thunman și alții se pot escamota prin neadevăruri grecești. *Greco-român* și *por'de câine* sunt combinații ibride de noțiuni diametral-opuse și au aceeași nuanță de înțeles ironic. Ori e cine-va Grec, ori e Român, una din două; amândouă deodată nu poate fi nimenea.

Dar articolul foi grecești, nu e precum se poate vedea, decât o denunțare spre a ponegri pe Apostol Mărgărit în fața autorităților otomane. Rolul de *denunțator* îl ia asupra-și corespondentul din Salonic al foi grecești, un rol, pentru care nu invidiam pe Greci, înclinați idealmintrelea din natură la asemenea *onorabilă* ocupație.

Denunțarea, voind a fi vicleană, nu e decât absurdă.

A trimite băeți la scoala militară din Bucuresci și a crea din ei cadre în contra *Turcilor* pentru a uni Macedonia cu România, e o aserțiune atât de încornurată, încât nimeni nu e destul de simplu de a o crede.

Dar a trimite băeți la scoala militară și a face din ei ofițeri, cari să lupte *alături cu Turcii în contra Grecilor*, când acestora le-ar veni pofta să realizeze charta etnocratică a dlui Paparrigopoulos, eată o idee cu mult mai probabilă, pe care o recomandăm tuturor Macedo-românilor.

Nu unirea cu România o vrea cineva, ci concordia deplină între Albanezi, Turci și Macedo-români, pentru a apăra patria lor tracică de apetiturile de cucerire din Atena.

Foia afirmă despre Apostol Mărgărit că speculează românismul. Dacă Mărgărit ar fi grec, am crede o. Dar Mărgărit fiind român, avem cuvânt a admite că e de bună credință.

Pentru noi nu există îndoială, că acei cari fac pe spioni chiar *gratis* și fără nici un interes, de vreme ce e în natura lor de a o face, trebuie să'l fi denunțat în mod mincinos pe Mărgărit, inducând în eroare bună credința autorităților turcesci. Turcul, neîncredător din cauza multelor nenorociri ce au căzut asupra patriei lui, înclină lesne a se crede prădat, pe când adevărații, perpetui, statornicii trădători ai împărăției otomane au fost și sunt până în ziua de azi în cele mai multe cazuri Grecii. Chiar ambasadori ai Porții, de naționalitate greci, au trădat fără mustrare de cuget interesele Suveranului lor, căruia-i depuseră jurământ de credință.

Graeca fides nulla fides.

Români peninsulei balcanice sunt cunoscuți din evulmediu ca *romaiocetoni*, ca exterminatori de Greci. Pentru a fi ceea ce au fost părinții lor, n'au nevoie de alt decât să rămăe Români. Cineva nu poate renega ceea ce nu-i al său, un Român nu poate renega

elenismul: el nu se poate decât lepăda din ceea ce — nu numai nu e al său, dar e diametral opus întregii lui naturi. Abia există în lume vre-o deosebire mai mare decât între caracterul drept și deschis al Românilor și cel pervers și parasitic al Grecului.

Propunerea *)

comisiunei delegate de consistoriul arhidieceșan pentru recenziunea manualului: *Psychologia empirică pentru ca să fie admis ca manual în scoalele noastre medii și în preparandi.*

Venerabil Consistoriu Arhidieceșan!

Subscrisa comisiune instituită de Venerabilul Consistoriu Arhidieceșan pentru censurarea manualului „Psychologia empirică“ sau „Știința despre suflet între marginile observațiunei“ de I. Popescu, Sibiu 1881, are onoare a raporta:

1. Din punct de vedere științific constatăm comisiunea că autorul acestui manual aparține la scoala lui Herbart.

Această școală urmărind principiul empiric în cercetarea fenomenelor psihice a rezolvit cu succes plausibil o mulțime de chestiuni, care pentru reprezentanții sistemelor speculative nu au putut eși din studiul problemelor. Principiul empiric a lui Herbart a creat pentru psihologie o poziție independentă de speculațiunile filosofice și punându-o pe basă sigură a experienței, a adus știința psihologiei în rândul științelor naturale esacte.

Sub aceste condițiuni atinge psihologia ca studiu propedeutic mai ușor scopul, cel urmăresce planul de învățământ al scoalelor medii, căci conform intențiunei planului, propedeutica filosofică nu are să fie filosofie, ci numai pregătire pentru filosofie. De aici urmează, că un manual elaborat după principiile școlii Herbartiene este fără îndoială cel mai potrivit până acum.

În ceea ce privește manualul dlui I. Popescu comisiunea constată că stă în consonanță cu rezultatele obținute de cei mai distinși reprezentanți ai școlii lui Herbart în domeniul psihologiei empirice.

2. În ceea ce privește forma, sub care ni se prezintă în acest manual materialul psihologic menit pentru școlari, este de observat, că autorul a urmat principiul recunoscut la ori ce carte didactică, ca adecă cartea să fie întogmită așa, ca să aibă și profesorul unele momente de adaus, eară de altă parte să fie manualul un bun conducător și îndreptariu pentru școlari.

3. Cu privire la metodă, are comisiunea de a observa, că aceasta este întru toate cea usitată în manualele publicate de autorii, cari aparțin la școala Herbartiană. Domnul Popescu ne indigitează literatură, ce o a folosit la compunerea acestui manual și numele Lindner, Doral, Zimmerman, Lotze ș. a. ne sunt în privința aceasta cea mai autoritativă garanță despre aceea, că cine urmează metoda lor, nu poate greși și Domnul Popescu s'a ținut strict de metoda menționaților autori.

Pe basa celor espuse în punctele: 1. 2. 3. ale acestui raport, comisiunea are onoare a recomanda acest manual pentru de a fi introdus ca carte didactică în scoalele noastre medii și în preparandia de învățători.

Brașov, în 25 Martie, 1883.

Comisiunea recensătoare.

Stefan Iosif m. p. Dr. Nicolau Popu m. p.

Ipolit Ilasievici m. p.,

Varietăți.

*) (Necrolog.) Dela Sighetul Marmăției primim următorul anunț funebru:

Întristatul Soț Dr. Ioan Mihályi cu consăngeunii săi, — tatăl Paul Dunca de Sajó, consiliar regesc gubernial în pensiune, — sororile Iosephina v. d. de Pascovici și Nina, cu inima înfrântă de durere fac cunoscut pierderea prea iubitei lor soție, fiice, sore și cumnate

Paula Mihályi născ. Dunca de Sajó,

încetate din viață în 11 Maiu 12 oare de ameață di 1883 în etate de 34 ani.

Ceremonia-i funebrale se va ține în 13 Maiu d. m. la 3 oare în Sighetul-Marmăției, ear' osămintele se vor așeza în cripta familiară din Saraseu pentru repaus etern. Fie-i țerina ușoară și memoria binecuvântată!

*) (Necrolog.) Ioan Rusovan, învățător românesc în Satul-Nou de Banat a repausat în 11 Maiu n. a. c. în etate de 43 ani suferind un morb îndelungat. Îmmormântarea fu în 12 Maiu, func-

*) Veți Nr. trecut Red.

ționând la celebrarea funebrale 5 preoți. Cuvântul funebreal a fost rostit de D. preot Iosif Popoviciu și A. Bontilovits ear învățătorul Procopiu Roșculeț a declamat o cuvântare versificată; — toți în biserică.

* Cum i se face judecată ați țeranului în Ardeal. Scena se petrece în comitatul Unedoarei. Un țeran român merge la judecătorul ungar, ca să facă arătare despre un furt.

Țeranul: Să trăesci Măria Ta!

Judecătorul: Să fiu sănătos; nu da ce vre?

Țeranul: Dar mi s'a furat o capră, Măria Ta?

Judecătorul: Binye, cinye furat la tinye?

Țeranul: N. N. din Blăjeni, Măria Ta.

Judecătorul: Și nu capetat napoi?

Țeranul: Nu, Măria Ta.

Judecătorul: Pletyt tu la minye și merjem áfáre

Țeranul: N'am bani Măria Ta.

Judecătorul; Dache nu'i bani elveszed a káprát *)

Țeranul. Eu n'am vëndut capra.

Judecătorul: Dáche nu veđut apoi facem la tyinye hotárire és pedig **) tu trebuie să dá la N. N. gyn Blăjeni 5 forint și remunye aci doi, řile.

Țeranul: Apoi, cum Măria Ta? N. N. și cu capra și să'i plătesc 5 florini și să remăi și două řile aici!

Judecătorul: János! du la tyemniřiá pe está blastamát! Așa pășesc bietul țeran român cu judecători care nu pricep limba.

„Gaz. Transilvaniei“.

Mai nou.

Congregațiunea municipală a capitalei Ungariei Budapesta, ca ovațiune pentru *Kossuth*, între eljenuri entusiastice, a introdus în protocolul său respunsul întreg al fostului guvernator la gratațiunea ce i adresase congreagațiunea cu ocașiunea aniversării a 80-a. Același respuns se va tipări separat și se va distribui între reprezentanții congreagațiunei.

*) Dacă nai bani pierzi capra.

**) Și adică.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 17 Maiu n. 1883.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	120.35	120.25
Renta de aur ung. de 4%	89.30	89.25
Renta ung. de hárție	87.60	87.60
Imprumutul drumurilor de fer ung.	137.75	138.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	91.80	91.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	99.—	99.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorfire	99.50	100.—
Obligațiuni urbariale temeșiane de	93.50	93.50
Obligațiuni urb. temeș. cuasulă sorfire	93.75	99.—
Obligațiuni urbariale transilvane	99.—	99.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	99.—	99.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimeii de vin	97.50	97.75
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	99.15	110.25
Sorji de stat dela 1860	135.25	135.—
Sorji unguresci cu premii	115.50	114.50
Sorji de regularea Tisei	110.20	100.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	839.—	840.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	78.65	78.65
Acțiuni de credit austr.	307.75	305.—
Datorie de stat austriacă în hárție	78.65	78.65
Datorie de stat austr. în argint	7805	79.—
Renta de aur austriacă	98.75	99.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“		100.30
London (pe polița de trei luni)	120.15	120.10
Galbin	5.65	5.67
Napoleon	9.52	9.52
100 marce nemțesci	58.65	58.70

„Albina“ institut de credit și de economii.

Publicațiune,

în sensul art. de lege XXXVI din anul 1876 ș. 29.

1. **Suma scrisurilor fonciare** puse în circulațiune face cu ziua de 30 Aprilie 1883 **fl. 615,300.**

2. **Pretensiunile institutului de imprumuturi hipotecari** cari servec de coperirea acestor scrisuri fonciari sunt de **fl. 616,637.99.**

3. **Valoarea hipotecelor** luate de basă la sunumitele imprumuturi hipotecari este de **fl. 2,743,850.**

4. În sensul ș. 97 din statute **fondul special** pentru asigurarea scrisurilor fonciari e de **fl. 230,858.95** acesta e indus în cont separat și este plasat în efecte publice.

Sibiu, 1 Maiu 1883.

[414] 2—3

Directiunea.

Szám 6045 1883.

[415] 1—3

Pályázati hirdetés.

Szebenvármegye Közigazgatásánál rendszeresített hat közigazgatási gyakornoki állomásokra **ismételten** pályázat hirdettetik. —

Ezen allomás mindéggyike 300 frt. évi fizetés és 60 frt. lakbérrel, van ellátva. —

Pályázok, ebbéli folyamodványaikat az 1883 évi I-ső törvényczikkben előirtt minősítést tanúsító, eredeti vagy hitelen másolati bizonyítványaikkal felszerelve folyó év Iunius hó 15-ik napjáig Szebenvármegye főispánja és Szászispán úr ő méltóságához beadni utasítottak. —

Nagy-Szeben 1883 Majus hó 16-án.

Szebenvármegye álispánja,